

Valsts ieņēmumu
dienests

Informatīvais materiāls

Par ar pievienotās vērtības nodokli apliekamu darījumu veikšanu saistībā ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības (*Brexit*)

21.09.2020.

Saistībā ar Apvienotās Karalistes (AK) izstāšanos no Eiropas Savienības (ES) Valsts ieņēmumu dienests (VID) informē par darījumu, kuriem piemērojams pievienotās vērtības nodoklis (PVN), veikšanas kārtību ar AK.

Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2020.gada 9.jūlija paziņojumu *Gatavošanās izmaiņām – Paziņojums par sagatavotību pārejas perioda beigās attiecībās starp Eiropas Savienību un Apvienoto Karalisti AK 2020.gada 1.februārī izstājās no ES un šajā dienā stājās spēkā Izstāšanās līgums*¹, kas noslēgts starp ES un AK, nodrošinot AK sakārtotu izstāšanos un sniedzot juridisko noteiktību svarīgās jomās.

AK kā trešā valsts vairs nepiedalās ES lēmumu pieņemšanā. Tā vairs nav pārstāvēta ES iestādēs, ES aģentūrās, organizācijās vai citās ES struktūrās.

Tomēr saskaņā ar Izstāšanās līgumu **AK un tās teritorijā pārejas periodā, proti, līdz 2020.gada 31.decembrim**², joprojām ir piemērojami **ES tiesību akti**³.

Pārejas periodā AK turpina piedalīties ES vienotajā tirgū un muitas savienībā. Šis pārejas periods nodrošina nepārtrauktību, kuru ES izmantos un attiecīgi rīkosies, lai līdz 2021.gada 1.janvārim būtu pieņemti visi nepieciešamie pasākumi un vienošanās Izstāšanās līguma īstenošanai, risinās sarunas ar AK par nolīgumu par jaunu partnerību, kā arī rīkosies, lai nodrošinātu sagatavotību pārejas perioda beigām 2021.gada 1.janvārī, kad AK vairs nepiedalīsies ES vienotajā tirgū.

Attiecībā uz sarunām par jaunu partnerību ar AK ES mērķis ir līdz 2020.gada beigām vienoties par vērienīgu partnerību, kas aptvers visas jomas, kuras ar AK saskaņotas politiskajā deklarācijā⁴, taču jebkurā gadījumā AK un ES savstarpējās attiecības, sākot ar 2021.gada 1.janvāri, būtiski atšķirsies no AK dalības ES vienotajā tirgū⁵, muitas savienībā un PVN un akcīzes nodokļa zonā, tādējādi šī informatīvā materiāla mērķis ir norādīt uz galvenajām gaidāmajām izmaiņām attiecībā uz PVN piemērošanu darījumiem ar AK.

¹ Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (OV L 29, 31.1.2020., 7.lpp.) (Izstāšanās līgums).

² Saskaņā ar Izstāšanās līguma 132.panta 1.punktu šo pārejas periodu varētu vienu reizi pagarināt par laiku, kas nepārsniedz vienu vai divus gadus, Eiropas Savienībai un Apvienotajai Karalistei pieņemot kopīgu lēmumu pirms 2020.gada 1.jūlija. Apvienotā Karaliste noraidīja jebkādu šādu lēmumu, kas nozīmē, ka pārejas periods automātiski beigsies 2020.gada 31.decembrī.

³ Ar dažiem izņēmumiem, kas paredzēti Izstāšanās līguma 127.pantā, bet šā paziņojuma kontekstā nav būtiski.

⁴ Politiskās deklarācijas, kurā izklāstīts Eiropas Savienības un Apvienotās Karalistes turpmāko attiecību satvars, pārskatītais teksts, par kuru sarunu vedēju līmenī panākta vienošanās 2019.gada 17.oktobrī (OV C 34, 2020.gada 31.janvāris, 1.lpp.).

⁵ Konkrētāk: brīvās tirdzniecības nolīgumā netiek ietverti tādi iekšējā tirgus principi (preču un pakalpojumu jomā) kā savstarpēja atzišana, izcelsmes valsts princips un saskaņošana. Brīvās tirdzniecības nolīgums neatceļ nedz muitas formalitātes un kontroles (tostarp attiecībā uz preču un to izejvielu izcelsmi), nedz arī importa un eksporta aizliegumus un ierobežojumus.

1. Preču tirdzniecība

Turpmākajās apakšiedaļās aprakstītās izmaiņas **neattieksies uz tirdzniecību starp ES un Ziemeļīriju**, jo tai no pārejas perioda beigām kopā ar jebkuru turpmākas partnerības nolīgumu⁶ piemēros Protokolu par Īriju un Ziemeļīriju, kas ir Izstāšanās līguma neatņemama daļa.

Saskaņā ar minēto protokolu ES noteikumus attiecībā uz precēm (tostarp fiskālos noteikumus, t.i., par netiešajiem nodokļiem un ar nodokļiem nesaistītus noteikumus) un Savienības Muitas kodeksu arī turpmāk piemēros Ziemeļīrijai.

1.1. Par preču piegādes darījumiem uz AK

Sākot ar 2021.gada 1.janvāri, piegāde no ES dalībvalsts uz AK nebūs uzskatāma par preču piegādi ES. **Preču piegāde uz AK būs eksporta darījums**, jo preces tiks izvestas no ES uz trešo valsti.

Tādējādi, ja preču piegādātāja rīcībā būs eksportu apliecinājoši dokumenti, tad šādām preču piegādēm būs piemērojama PVN 0 procentu likme.

Savukārt, ja preču piegādātāja rīcībā nebūs eksportu apliecinājoši dokumenti, tad veiktajam preču piegādes darījumam no Latvijas uz AK būs piemērojama PVN likme 5, 12 vai 21 procenta apmērā.

1.2. Par preču iegādes darījumiem no AK

Sākot ar 2021.gada 1.janvāri, preču iegāde no AK nebūs uzskatāma par preču iegādi ES teritorijā. **Preču iegāde no AK būs uzskatāma par preču importa darījumu**, jo preces tiks ievestas ES no trešās valsts.

Tādējādi uz preču iegādes darījumiem no AK attieksies visi nosacījumi kā ar jebkuru trešo valsti vai trešo teritoriju, proti, ja preču importa muitas procedūra tiks noslēgta Latvijas teritorijā, tad preču importa vieta būs Latvija un preču imports no AK būs apliekams ar PVN, kas jānorāda tajā taksācijas perioda PVN deklarācijā, kad kļūst iekasējams muitas nodoklis.

Vienlaikus turpinās pastāvēt iespēja par veikto preču importu no AK muitas deklarācijā aprēķinātās valsts budžetā maksājamās PVN summas samaksu atlikt līdz tās norādīšanai atbilstošā taksācijas perioda nodokļa deklarācijā, t.i., piemērot īpašo PVN režīmu preču importam.

1.3. Attiecīgie Izstāšanās līgumā paredzētie atdalīšanās noteikumi

Preču nosūtīšana vai transportēšana, ja tā sākās pirms pārejas perioda beigām, bet beidzas pēc tā beigām

⁶ Ar nosacījumu, ka četrus gadus pēc pārejas perioda beigām ir pieņemts Ziemeļīrijas Asamblejas lēmums par piekrišanu turpināt protokola piemērošanu.

Ja preču nosūtīšana vai transportēšana uz ES vai no ES būs uzsākta līdz 2020.gada 31.decembrim (ieskaitot), bet beigsies 2021.gada 1.janvārī vai vēlāk, t.i., faktiskais brīdis, kad preces ierodas pie ES robežas (vai attiecīgi pie AK robežas), būs jau pēc pārejas perioda beigām, tad saskaņā ar Izstāšanās līguma 51.panta 1.punktu šie darījumi PVN nolūkā joprojām tiks uzskatīti par darījumiem ES iekšienē (preču piegāde un iegāde ES iekšienē vai B2C⁷ preču piegāde, kas apliekama ar nodokli galamērķa valstī (preču tālpārdošana) vai izcelsmes valstī), nevis par eksportu/importu.

Tomēr pēc pārejas perioda beigām minētā notiekošā preču pārvietošana būs jāuzrāda muitai uz ES un AK robežas. **Muitas dienesti var pieprasīt importētājam ar pārvadājuma dokumentu pierādīt, ka nosūtīšana vai transportēšana sākās pirms pārejas perioda beigām.**

Joprojām būs spēkā Padomes 2006.gada 28.novembra Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (PVN direktīvā) paredzētie ziņošanas pienākumi attiecībā uz šiem darījumiem, piemēram, kopsavilkuma paziņojumu iesniegšana.

Preču reimportēšana pēc pārejas perioda beigām

Saskaņā ar Izstāšanās līguma 51.panta 2.punktu nodokļa maksātāja tiesības un pienākumus saskaņā ar ES PVN tiesību aktiem turpina piemērot, ja darījums starp AK un ES ir noticis pirms pārejas perioda beigām.

PVN direktīvas 143.panta 1.punkta e) apakšpunktā ir noteikts PVN atbrīvojums preču reimportam valstī, no kuras tās tika eksportētas, ko veic persona, kura tās eksportējusi, ja šīs preces atbilst prasībām, lai atbrīvotu no muitas nodokļiem⁸.

Tādējādi, ja preces ir transportētas vai nosūtītas no vienas dalībvalsts uz AK pirms pārejas perioda beigām un pēc pārejas perioda beigām tiek nosūtītas atpakaļ no AK uz ES nemainītā stāvoklī⁹, šo pārvietošanu uzskata par reimportēšanu saskaņā ar PVN direktīvas 143.panta 1.punkta e) apakšpunktu. Ja ir izpildīti pārējie PVN direktīvas 143.panta 1.punkta e) apakšpunkta nosacījumi¹⁰, imports ir atbrīvots no PVN.

Ar 2021.gada 1.janvāri importa/eksporta licences, ko saskaņā ar ES tiesību aktiem AK izdevusi kā ES dalībvalsts, vairs nebūs derīgas sūtījumiem no trešajām valstīm uz ES 27 dalībvalstīm un otrādi.

Uzņēmumiem, kam ir preču tirdzniecība ar AK, jo īpaši, kuriem preču piegāžu ķēdes ietver arī AK, VID iesaka laikus iepazīties ar muitas procedūrām un formalitātēm, kas saistītas ar importu un eksportu, būt gataviem palielinātiem administratīviem pienākumiem un rēķināties ar iespējamo kavēšanos preču tirdzniecībā.

⁷ Uzņēmumu darījumi ar patērētājiem.

⁸ Skatīt norādījumus par Apvienotās Karalistes izstāšanos un ar muitu saistītiem jautājumiem pārejas perioda beigās.

⁹ Saskaņā ar Regulas (ES) Nr.952/2013 203.panta 5.punktu.

¹⁰ Konkrēti: atgriešanai jānotiek trīs gadu laikā, sal. ar Regulas (ES) Nr.952/2013 203.panta 1.punktu.

2. Pakalpojumi

Pēc pārejas perioda beigām ES noteikumi par PVN, ko piemēro pakalpojumiem, AK un tās teritorijā vairs nebūs saistoši. Sākot ar 2021.gada 1.janvāri, sniegtajiem un saņemtajiem pakalpojumiem ar AK PVN piemērošanas kārtība būs tāda, kāda tā noteikta ar trešajām valstīm un trešajām teritorijām.

VID aicina uzņēmumus, kuri sniedz pakalpojumu AK vai saņem pakalpojumu no AK un plāno to turpināt arī pēc pārejas perioda, laikus iepazīties ar noteikumiem, ko piemēro pakalpojumiem, kurus sniedz trešajām valstīm/teritorijām un saņem no tām, kā arī veikt vajadzīgos pasākumus attiecībā uz pakalpojumiem, uz kuriem attiecas īpašais PVN režīms jeb MOSS (*Mini One Stop Shop/Mini vienas pieturas aģentūra*).

2.1. MOSS darījumi līdz 2020.gada 31.decembrim

Nodokļa maksātājiem, kuri veic uzņēmējdarbību Latvijā vai jebkurā citā ES dalībvalstī, kas ir reģistrēti MOSS kādā no ES dalībvalstīm un nodrošina elektronisko sakaru, apraides un elektroniski sniegtus pakalpojumus personām, kuras nav nodokļa maksātāji AK, saskaņā ar PVN direktīvu jāmaksā PVN par pakalpojumiem, kas sniegti AK klientiem līdz 2020.gada 31.decembrim.

Tādējādi MOSS deklarācijās jāiekļauj tie pakalpojumi, kas sniegti AK patērētājiem līdz 2020.gada 31.decembrim, neņemot vērā, ka nodokļa maksātājiem minētās MOSS deklarācijas ir jāiesniedz pēc AK izstāšanās no ES datuma.

Saistībā ar pakalpojumiem, kas būs sniegti AK klientiem, sākot ar 2021.gada 1.janvāri, nodokļa maksātājiem, kuri reģistrēti MOSS, būs jāievēro AK noteikumi, ko AK piemēros attiecībā uz šiem pakalpojumiem.

Par šiem pakalpojumiem nodokļa maksātājiem vairs nebūs jāziņo, izmantojot MOSS deklarāciju.

2.2. MOSS deklarāciju korekcijas un kontroles pēc 2020.gada 31.decembra

MOSS PVN deklarāciju korekcijas tiek veiktas, koriģējot attiecīgo MOSS PVN deklarāciju, kā tas paredzēts Padomes 2011.gada 15.marta Īstenošanas regulas (ES) Nr.282/201, ar ko nosaka īstenošanas pasākumus Direktīvai 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu, 61.panta 1.punktā, un elektroniski jāiesniedz identifikācijas dalībvalstij trīs gadu laikā no dienas, kad bija jāiesniedz sākotnējā deklarācija.

Tomēr tas vairs nebūs iespējams pēc 2020.gada 31.decembra. Labojumus MOSS deklarācijā par veiktajiem MOSS darījumiem pārejas perioda laikā var veikt tikai līdz 2021.gada 31.decembrim.

Sākot ar 2021.gada 1.janvāri, visas korekcijas iepriekšējās MOSS deklarācijās, ko iesnieguši nodokļa maksātāji, kad tie tika identificēti MOSS vajadzībām AK, būs tieši

jāpaziņo attiecīgajai ES patēriņa dalībvalstij saskaņā ar šīs dalībvalsts pieņemtajiem noteikumiem.

Latvijas nodokļa maksātāji, kuri līdz 2020.gada 31.decembrim būs snieguši elektronisko sakaru, apraides un elektroniski sniegtos pakalpojumus AK, savās MOSS deklarācijās par šo periodu joprojām iekļaus darījumus ar AK (patēriņa dalībvalsts kods – GB). Savukārt elektronisko sakaru, apraides un elektroniski sniegtie pakalpojumi, ko Latvijas nodokļa maksātāji sniegs klientiem AK, sākot ar 2021.gada 1.janvāri, savās MOSS deklarācijās AK kā patēriņa dalībvalsti vairs neatspoguļos.

VID informē, ja maksājums netiks veikts vai maksājums būs mazāks par MOSS deklarācijā norādīto, pēc pārejas perioda beigām VID nosūtīs atgādinājumu tikai nodokļa maksātājam. VID vairs nepastāvēs pienākums par šo faktu informēt AK.

3. Par precēm un pakalpojumiem samaksātā PVN atmaksas pieprasīšana

Pēc 2021.gada 31.marta attiecībā uz AK vairs netiks piemērotas Direktīvas 2008/9/EK, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Direktīvā 2006/112/EK paredzētajai PVN atmaksāšanai nodokļa maksātājiem, kas neveic uzņēmējdarbību attiecīgās valsts teritorijā, bet veic uzņēmējdarbību citā dalībvalstī (Direktīva 2008/9/EK), normas saistībā ar PVN atmaksas kārtību. Ņemot vērā, ka AK kļūs par trešo valsti, uz kuru attieksies Padomes 1986.gada 17.novembra Trīspadsmitā direktīva 86/560/EEK par dalībvalstu likumu saskaņošanu attiecībā uz apgrozījuma nodokļiem – pievienotās vērtības nodokļa atmaksāšanas kārtība nodokļiem pakļautajām personām, kas nav reģistrētas Kopienas teritorijā (Trīspadsmitā Direktīva 86/560/EEK), visi PVN atmaksas pieprasījumi, kuri adresēti no AK Latvijai, tiks uzskatīti par PVN atmaksas pieteikumiem no trešās valsts.

Tādējādi no AK vairs nebūs iespējams elektroniski iesniegt PVN atmaksas pieteikumu, lai pieprasītu Latvijai samaksātā PVN atmaksu.

3.1. Par PVN, kas samaksāts līdz 2020.gada 31.decembrim un par kuru līdz 2021.gada 31.martam ir iesniegts PVN atmaksas pieteikums

Saskaņā ar Izstāšanās līguma 51.panta 3.punktu nodokļa maksātājs, kas veic uzņēmējdarbību kādā no ES dalībvalstīm vai AK, joprojām izmanto elektronisko portālu, ko izveidojusi tā reģistrācijas valsts saskaņā ar Direktīvas 2008/9/EK 7.pantu, lai iesniegtu elektronisku atmaksas pieteikumu par PVN, kas samaksāts attiecīgi AK vai dalībvalstī pirms pārejas perioda beigām, t.i., līdz 2020.gada 31.decembrim.

Lai veiktu atmaksu saskaņā ar Direktīvas 2008/9/EK nosacījumiem, pieteikums jāiesniedz ne vēlāk kā 2021.gada 31.martā.

3.2. Par PVN, kas samaksāts līdz 2020.gada 31.decembrim un par kuru līdz 2021.gada 31.martam nav iesniegts un pārsūtīts PVN atmaksas pieteikums Latvijai

Pēc 2021.gada 31.marta AK nodokļu maksātājiem būs tiesības saņemt PVN atmaksu no Latvijas par samaksāto PVN, t.i., lai saņemtu PVN, kas samaksāts Latvijā, atmaksu, nodokļa maksātājiem būs jāizmanto vienīgā iespējamā PVN atmaksas pieteikuma procedūra, t.i., procedūra atbilstoši Trīspadsmitajai Direktīvai 86/560/EEK, un nodokļa maksātājiem, kas veic uzņēmējdarbību AK, būs jāpieprasa PVN atmaksa Latvijā saskaņā ar Latvijas procedūrām, kuras attiecas uz nodokļa maksātāju iesniegtajiem atmaksas pieteikumiem no trešajām valstīm.

3.3. Par PVN, kas samaksāts pēc 2021.gada 1.janvāra

Atmaksu AK nodokļa maksātājiem par PVN, kas samaksāts Latvijā, sākot ar 2021.gada 1.janvāri, VID atmaksās, pamatojoties uz paritātes principu, ja Latvija un AK būs vienojušās par PVN atmaksu.

Pieteikums būs iesniedzams papīra formā atbilstoši Trīspadsmitajai Direktīvai 86/560/EEK.